

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

03 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecători

Covalenco Elena

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2018, în cauza penală privind-o pe

Țurcan Olga Xxxxx, născută la xxxxx, originară și domiciliată r-nul Xxxxx s. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 24.04.2016 - 24.06.2016

2. instanța de apel: 13.07.2016 - 14.12.2016

23.08.2017-12.03.2018

3. instanța de recurs: 14.03.2017-04.07.2017

25.05.2018-03.07.2018

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 24 iunie 2016, Țurcan Olga Xxxxx a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu aplicarea art. 23¹ Cod penal, la 6 ani 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar pentru femei de tip închis.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Xxxxx a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea de la Țurcan O. în beneficiul părții vătămate suma de 15.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Potrivit art. art. 227 alin. (2) pct. 5), 229 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare suportate la examinarea cauzei în sumă de 6.737 lei au fost trecute în contul statului.

2. Potrivit sentinței, s-a constatat că Țurcan O. la începutul lunii iunie 2012, aflându-se în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx, prin înșelăciune, sub pretextul angajării lui Xxxxx la muncă, în construcții, în or. Xxxxx, Xxxxx, profitând de poziția de vulnerabilitate a ultimei, manifestată prin situația materială precară, a recrutat-o pe Xxxxx în scop de exploatare sexuală comercială și după ce i-a procurat bilet pentru avion de la compania aeriană „Atlasjet Airlines”, la 13 iunie 2012, a organizat plecarea acesteia pe cale aeriană cu cursa Xxxxx – Xxxxx, în Xxxxx, iar după ce Xxxxx a ajuns în or. Xxxxx, Xxxxx, a adăpostit-o într-o casă de locuit în care, de către o persoană pentru ea necunoscută de origine turcă, fiind amenințată cu aplicarea

violentei în caz că nu va presta servicii sexuale, timp de două zile a fost impusă și transportată la diferiți clienți pentru a presta servicii sexuale contrar voinței sale.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, respectivele acțiuni a lui Țurcan O. au fost calificate în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal și anume – *recrutarea, transportarea și adăpostirea persoanei, fără consimțământul acesteia, în scop de exploatare sexuală comercială, săvârșită prin înșelăciune și abuz de poziție de vulnerabilitate, de două persoane.*

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Țurcan O. să fie recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal, la 10 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a transporta persoane peste hotarele țării, pe termen de 3 ani și încasarea de la inculpat cheltuielile judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare, în sumă de 6.737 lei.

În motivarea apelului a invocat:

- pedeapsa aplicată inculpatei este prea blândă, iar izolarea de societate a acesteia urmează a fi efectuată pe termen îndelungat pentru a conștientiza gravitatea faptei săvârșite, or astfel nu va fi asigurată atingerea scopurilor pedepsei penale, nu va fi stabilită echitatea socială și nu va fi asigurată corectarea și reeducarea inculpatei;

- prima instanță, la individualizarea pedepsei nu a ținut cont de faptul că, inculpata nu a recunoscut vina în săvârșirea infracțiunii incriminate și a părăsit teritoriul țării, eschivându-se de la urmărirea penală;

- prima instanță a omis aplicarea față de inculpată a pedepsei complementare;

- prima instanță urma să încaseze cheltuielile judiciare în sumă de 6.737 lei din contul inculpatei, deoarece cheltuielile solicitate nu cad sub incidența art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală.

3.2. Avocatul Brînză A. în numele inculpatei, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare.

În motivarea apelului a invocat:

- sentința de condamnare este ilegală și neîntemeiată, probele acuzării au fost apreciate incomplet și neobiectiv, în favoarea acuzării;

- prima instanță urma să aprecieze critic declarațiile părții vătămate Xxxxx, deoarece în cadrul audierii sale aceasta a dat declarații contradictorii, care inițial a indicat că, s-a văzut cu Țurcan O. doar de două ori până la plecarea în Xxxxx, ulterior însă a confirmat că s-a întâlnit cu inculpata de mai multe ori, la fel a indicat că, la ghișeul aeroportului s-a deplasat împreună cu Țurcan O., însă din lista pasagerilor se observă că prima la ghișeu a trecut Xxxxx, după care au trecut 8 persoane și apoi a trecut Țurcan O.;

- declarațiile martorului Ogor L. nu pot fi admise ca probe, în temeiul art. 94 pct. 6), 10) Cod de procedură penală, deoarece aceste declarații rezultă din discuția

purtată cu partea vătămată și cu o persoană din s. Xxxxx, r-nul Xxxxx, a cărei identitate nu a comunicat-o pe deplin;

- conform raportului de expertiză psihiatrico-legală staționară nr. 33sn-2015 din 15 mai 2015, Țurcan O. suferă de maladie sub formă de retard mintal ușor, dispunând de capacitate de gândire redusă, cu întârziere, nu poate scrie și citi, iar unei persoane cu astfel de maladie și capacitate redusă de dezvoltare intelectuală îi este foarte dificil să recruteze o persoană sănătoasă mintal, ca să o urmeze peste hotarele țării;

- prima instanță nu a dat apreciere declarațiilor martorului Țurcan N., din care rezultă că, Țurcan O. s-a deplasat de una singură spre or. Xxxxx, Xxxxx, fiind petrecută la aeroport de către martor și care contrazic declarațiile părții vătămate referitor la circumstanțele deplasării acesteia în or. Xxxxx, Xxxxx;

- aprecierea neobiectivă a probelor descrise, neaprecierea declarațiilor martorului Țurcan N. rezultă chiar și din modul de conducere a ședinței de judecată de către instanța de judecată în favoarea acuzării, unde apărătorului i-au fost scoase neîntemeiat multiple întrebări adresate părții vătămate Xxxxx, cum ar fi cele referitor la circumstanțele înaintării plângerii în adresa Inspectoratului de Poliție Xxxxx, discuțiile pe care le-a purtat cu Țurcan O. în prezența prietenilor lor referitor la plecarea în or. Xxxxx, Xxxxx, până la deplasarea lor în această direcție;

- faptul cercetării cauzei de către instanța de judecată doar în favoarea acuzării rezultă din respingerea nemotivată a demersurilor avocatului cu privire la audierea martorilor apărării;

- acțiunea civilă înaintată de Xxxxx a fost admisă nejustificat, or partea vătămată nu a susținut în ședința de judecată această cerere, totodată fiind audiată a declarat că, nu are careva pretenții față de inculpat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016, a fost respins apelul declarat de procuror, admis apelul declarat de avocatul Brînza A. în numele inculpatei, fiind casată integral sentința cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Țurcan O. a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 165 alin. (1) lit. b) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 23¹ Cod penal, la 5 ani închisoare, iar potrivit art. 90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pentru o perioadă de probațiune de 5 ani.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din contul inculpatei Țurcan O. în beneficiul părții vătămate Xxxxx, suma de 15.000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a constatat că Țurcan O. la începutul lunii iunie 2012, aflându-se în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx, prin înșelăciune, sub pretextul angajării Xxxxx la muncă, în construcții, în or. Xxxxx, Xxxxx, profitând de poziția de vulnerabilitate a ultimei, manifestată prin situația ei materială precară, a recrutat-o pe Xxxxx în scop de exploatare sexuală comercială și după ce i-a procurat bilet pentru avion de la compania aeriană „Atlasjet Airlines”, la 13 iunie 2012 a organizat plecarea ei pe cale aeriană cu cursa Xxxxx – Xxxxx, în Xxxxx, iar odată ce aceasta a ajuns în or. Xxxxx, Xxxxx, a adăpostit-o într-o casă de locuit, unde Xxxxx a

fost impusă să presteze servicii sexuale de către o persoană nestabilă de organul de urmărire penală.

Instanța de apel a indicat că, prima instanță la adoptarea sentinței incorect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și astfel, eronat a încadrat acțiunile inculpatei în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal, dând faptei săvârșite încadrarea juridică necorespunzătoare materialului probator administrat.

Instanța de apel a reținut că, vinovăția inculpatei Țurcan O. în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (1) lit. b) Cod penal, se confirmă prin declarațiile părții vătămate; martorilor Ogor L., Țurcan N., procesul-verbal de ridicare din 21 ianuarie 2015 (f.d. 27, v. I); procesul-verbal de examinare a obiectului din 21 ianuarie 2015, cu planșă fotografică (f.d. 28-33, v. I); procesul-verbal de examinare a documentelor din 02 iunie 2015 (f.d. 71a, v. I); raportul de expertiză psihiatrică legală staționară nr. 33sn-2015 din 15 mai 2015 (f.d. 88-91, v. I).

Instanța de apel a menționat că calificativul „săvârșit de către două persoane” inclus în învinuirea înaintată Olgăi Țurcan nu și-a găsit confirmare în materialul probator administrat. Mai mult, de către acuzatorul de stat nu a fost specificată forma de participare incriminată inculpatei, precum și nu au fost stabilite și identificate persoanele cu care inculpata ar fi avut o înțelegere prealabilă.

De asemenea, instanța de apel a stabilit că, nu și-a găsit confirmare mijlocul de săvârșire a traficului de ființe umane „prin abuz de poziția de vulnerabilitate”, fiindcă din declarațiile părții vătămate, rezultă că acesta înainte de plecare activa la Xxxxx, unde avea un salariu de 1.500 lei, iar în pofida faptului că martorul Ogor L. (mama părții vătămate) a declarat că situația materială a familiei este foarte grea, totuși conform anchetei sociale din 27 februarie 2015, familia părții vătămate Xxxxx nu se află la evidență ca familie defavorizată, casa fiind amenajată, în gospodărie există necesarul pentru trai, trei membri ai familiei din cinci sunt încadrați în câmpul muncii (f.d. 64-65 v. I).

La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel cu trimitere la prevederile art. art. 7, 61, 75, 76, 77 Cod penal, a ținut cont de gradul prejudiciabil și pericolul social al infracțiunii săvârșite, de persoana inculpatului care la locul de trai se caracterizează satisfăcător, anterior nejudecat, neangajat oficial în câmpul muncii, la evidența medicului narcolog nu se află, la evidența medicului psihiatru se află din 04 noiembrie 1998 cu diagnoza retard mintal mediu, are la întreținere un copil minor, de faptul că circumstanțe agravante nu au fost stabilite, iar ca circumstanță atenuantă a fost reținută - aflarea la întreținere a unui copil minor.

6. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat:

- decizia instanței de apel este contrară stării de fapt stabilite în baza probelor examinate în cadrul cercetării judecătorești și prevederilor art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală;

- din declarațiile părții vătămate rezultă că inculpata la săvârșirea infracțiunii a acționat împreună cu persoana de origine turcă și în astfel de circumstanțe calificativul „săvârșit de către două persoane” și-a găsit pe deplin confirmarea;

- concluzia instanței de apel este unilaterală, deoarece instanța a pus la baza deciziei de recalificare a acțiunilor doar declarațiile inculpatului, care nu coroborează cu celelalte probe, iar probelor acuzării care sunt concludente, veridice și în ansamblu coroborează între ele le-a dat o apreciere critică.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 04 iulie 2017, a fost admis recursul ordinar declarat, fiind casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016, fiind dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. În motivarea soluției adoptate instanța de recurs a constatat, că instanța de apel a dispus recalificarea acțiunilor inculpatei de la art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal în baza art. 165 alin. (1) Cod penal, însă fără a ține cont de ordonanța din 27 aprilie 2017, prin care a fost dispusă disjungerea materialelor cauzei penale în privința persoanei necunoscute, care a săvârșit în complicitate cu Țurcan O. infracțiunea prevăzută de art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal.

Instanța de recurs a remarcat și faptul, că instanța de apel nu a ținut cont nici de declarațiile părții vătămate care sunt consecvente pe tot parcursul procesului penal și care a indicat că *„la aeroportul din or. Xxxxx, Xxxxx au fost întâlnite de o doamnă care i-a comunicat că dacă nu va face ce spune ea o să-i pară rău”*.

Totodată, instanța de recurs a reținut că reieșind din soluția adoptată de instanța de apel, se constată că aceasta nu a motivat decizia sub aspectul temeiurilor întrunite de inculpat pentru stabilirea pedepsei cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

Având în vedere cele expuse mai sus, instanța de recurs a conchis, că în speța discutată și-a găsit confirmare temeiul invocat de recurent și prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, „decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția”, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2018, a fost respins ca nefondat apelul declarat de procuror și admis parțial apelul declarat de avocatul Brînza A. în numele inculpatei, fiind casată sentința în partea penală și pronunțată în această parte o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Țurcan O., pe motivul existenței circumstanțelor care exclud pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală: persoana a săvârșit o faptă prejudiciabilă, fiind în stare de iresponsabilitate și nu este necesară aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical, în rest sentința a fost menținută.

10. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a considerat, că la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just ajungând la concluzia că Țurcan O. a comis infracțiunea prevăzută de art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal.

Instanța de apel a menționat că aceste concluzii se confirmă prin declarațiile părții vătămate, martorilor Ogor L., Țurcan N., procesul-verbal de ridicare din 21 ianuarie 2015 (f.d. 27, v. I); procesul-verbal de examinare a obiectului din 21 ianuarie 2015, cu planșă fotografică (f.d. 28-33, v. I); procesul-verbal de examinare a documentelor din 02 iunie 2015 (f.d. 71a, v. I); raportul de expertiză psihiatrică legală staționară nr. 33sn-2015 din 15 mai 2015 (f.d. 88-91, v. 1).

Astfel, instanța de apel a constatat cu certitudine, că prin acțiunile sale intenționate, inculpata Țurcan O. a săvârșit infracțiunea de trafic de ființe umane, prevăzută de art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal, după indicii calificativi, recrutarea, transportarea și adăpostirea persoanei, fără consimțământul acesteia, în scop de exploatare sexuală comercială, săvârșită prin înșelăciune și abuz de poziție de vulnerabilitate, de două persoane, de aceea instanța de apel a considerat nefondate argumentele apelantului precum că, faptele inculpatei Țurcan O. nu întrunesc elementele infracțiunii încriminate.

Totodată, instanța de apel a reținut că la demersul apărătorului Zamfir P., a fost dispusă efectuarea expertizei medico-legale psihiatrice suplimentare, astfel conform raportului de expertiză judiciară nr. 602 din 23.01.2018, s-a concluzionat că: inculpata Țurcan O. la momentul actual suferă de maladie psihică cronică: „Retardare mentală moderată cu instabilitatea emoțional - volitivă pronunțată”. În perioada comiterii infracțiunii de care este condamnată, Țurcan O., suferea de maladie psihică cronică: „Retardare mentală moderată cu instabilitatea emoțional - volitivă pronunțată”, conform stării, inculpata Țurcan O. nu avea capacitatea de a-și da seama de acțiunile sale și nu putea dirija cu acțiunile sale, deci nu putea acționa cu discernământ. Comisia de experți judiciari psihiatri pledează ca inculpata Țurcan O. să fie recunoscută iresponsabilă. Conform stării psihice Țurcan O. nu poate purta răspundere penală pentru fapta imputată, tratament prin constrângere într-o instituție psihiatrică nu necesită, i se recomandă evidența obligatorie la medicul psihiatru de circumscripție sub supravegherea rudelor apropiate. În prezent inculpata Țurcan O. conform stării psihice nu are capacitatea de a-și da seama de acțiunile sale și nu poate dirija cu acțiunile sale, deci nu poate acționa cu discernământ.

Din aceste considerente, instanța de apel a admis și din oficiu, în conformitate cu prevederile art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, apelul apărătorului Brînză A. în numele inculpatei, a casat această sentință în partea penală și a pronunțat în această parte o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu încetarea procesului penal în privința lui Țurcan O., în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal, pe motivul existenței circumstanțelor care exclud pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală: persoana a săvârșit o faptă prejudiciabilă fiind în stare de iresponsabilitate și nu este necesară aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical.

Totodată, în legătură cu încetarea procesului penal în privința lui Țurcan O., instanța de apel a lăsat fără soluționare acțiunea civilă a părții vătămate Xxxxx

11. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, prin care solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului invocă:

- decizia instanței de apel este contrară stării de fapt stabilite în baza probelor examinate în cadrul cercetării judecătorești, contravine prevederilor art. 101 Cod de procedură penală;

- instanța de apel a motivat decizia de încetare a procesului în privința inculpatei Țurcan O. prin concluziile raportului de expertiză judiciară nr. 602 din 23.01.2018, însă a omis faptul că conform raportului de expertiză nr. 33 sn-2015 din 15 mai 2015, s-a constatat că inculpata prezintă diagnosticul retard mintal ușor. În perioada comiterii faptei Țurcan O. nu a prezentat tulburări psihice de intensitate psihotică, a acționat cu discernământ diminuat, având capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale redusă, fiind apreciată conform art. 23/1 Cod penal - responsabilitate redusă, nu necesită ca față de ea să fie aplicate măsuri de siguranță cu caracter medical, dacă va fi condamnată în locurile de detenție, necesită supraveghere psihiatrică;

- luând în considerare că în rapoartele de expertiză menționate sunt concluzii divergente referitor la starea de responsabilitate a inculpatei, la momentul comiterii infracțiunii, în instanța de judecată în scopul stabilirii adevărului a solicitat numirea unei expertize psihiatrice suplimentare în comisie, în privința inculpatei Țurcan O., efectuarea căreia urma a fi pusă expertilor judiciari ai Biroului de Expertiză Psihiatrică Legală a Spitalului Clinic de Psihiatrie al MS RM, demers care a fost respins ca nefondat;

- instanța de judecată corect a recunoscut-o vinovată pe Țurcan O. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal, însă nu a dat apreciere justă raportului de expertiză nr. 33 sn-2015 din 15 mai 2015;

- dubiile privind veridicitatea rapoartelor de expertiză urmau și puteau fi înlăturate prin admiterea demersului procurorului de a fi numită o expertiză suplimentară, pentru înlăturarea divergențelor;

- instanța de apel nu s-a expus referitor la solicitarea procurorului privind încasarea de la inculpată în contul statului a cheltuielilor judiciare suportate pentru efectuarea expertizei judiciare în sumă de 6.737 lei.

În drept, procurorul își întemeiază recursul ordinar declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

12. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să îl admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Reieșind din temeiurile de drept ale recursului declarat, se reține că procurorul invocă incidența cazului de casare prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume că *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Din conținutul recursului ordinar declarat se reține că procurorul critică soluția adoptată de către instanța de apel, deoarece contravine circumstanțelor cauzei și probelor administrate în prezenta speță, și nu corespunde cerințelor prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală.

Așadar, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, ce au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, în același timp, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Totodată, Colegiul evidențiază și prevederile art. 414 Cod de procedură penală, în care se stipulează asupra căror chestiuni de fapt și de drept urmează să se expună instanța, la etapa judecării cauzei în procedura de apel.

În particular, la chestiunile de fapt se atribuie următoarele aspecte: dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecării instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Astfel, verificând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul constată că, potrivit rechizitoriului inculpata Țurcan O. a fost învinuită de către organul de urmărire penală de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal și anume – *recrutarea, transportarea și adăpostirea persoanei, fără consimțământul acesteia, în scop de exploatare sexuală comercială, săvârșită prin înșelăciune și abuz de poziție de vulnerabilitate, de două persoane.*

Totodată, în cadrul urmăririi penale prin ordonanța din 14 aprilie 2015, a fost dispusă efectuarea expertizei psihiatrice în condiții de staționar în privința învinuitei Țurcan O., iar prin raportul de expertiză nr. 33 sn-2015 din 15 mai 2015, s-a constatat că Țurcan O. prezintă diagnosticul retard mintal ușor. În perioada comiterii faptei

Țurcan O. nu a prezentat tulburări psihice de intensitate psihotică, a acționat cu discernământ deminuat, având capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale redusă, fiind apreciată conform art. 23¹ Cod penal - responsabilitate redusă, nu necesită ca față de ea să fie aplicate măsuri de siguranță cu caracter medical, dacă va fi condamnată în locurile de detenție necesită supraveghere psihiatrică (f.d. 90 v. I)

În continuare, prima instanță a adoptat o sentință prin care inculpata, Țurcan O., a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii menționate, stabilindu-i în cele din urmă pedeapsă de 6 ani 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar pentru femei, de tip închis.

Nefiind de acord cu soluția adoptată de către prima instanță, procurorul și avocatul inculpatei au atacat sentința cu apeluri.

La judecarea cauzei în ordine de apel, inițial, în primul set de proceduri, apelul declarat de procuror a fost respins și admis apelul declarat de avocatul Brînza A. în numele inculpatei, fiind casată integral sentința cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Țurcan O. a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 165 alin. (1) lit. b) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 23¹ Cod penal, la 5 ani închisoare, iar potrivit art. 90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 5 ani.

Însă, de menționat este și acel fapt, că în urma examinării prezentei cauze în procedura recursului ordinar, instanța ierarhic superioară a ajuns la concluzia de a dispune rejudecarea cauzei date pe motiv că instanța de apel a dispus recalificarea acțiunilor inculpatei, fără a ține cont de toate probele și că nu a motivat decizia sub aspectul temeiurilor întrunite de inculpată pentru stabilirea pedepsei cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

În continuare, în cadrul rejudecării cauzei în instanța de apel, la demersul avocatului inculpatei, Zamfir P., a fost dispusă efectuarea expertizei psihiatrico-psihologică legală, în condiții de ambulator a lui Țurcan O., iar prin raportul de expertiză judiciară nr. 602 din 23.01.2018, s-a constatat că inculpata Țurcan O. la momentul actual suferă de maladie psihică cronică: „Retardare mentală moderată cu instabilitatea emoțional - volitivă pronunțată”. În perioada comiterii infracțiunii de care este condamnată Țurcan O. suferă de maladie psihică cronică: „Retardare mentală moderată cu instabilitatea emoțional - volitivă pronunțată”, conform stării, inculpata Țurcan O. nu avea capacitatea de a-și da seama de acțiunile sale și nu putea dirija cu acțiunile sale, deci nu putea acționa cu discernământ. Comisia de experți judiciari psihiatri pledează ca inculpata Țurcan Olga să fie recunoscută iresponsabilă. Conform stării psihice Țurcan O. nu poate purta răspundere penală pentru fapta imputată, tratament prin constrângere într-o instituție psihiatrică nu necesită, i se recomandă evidența obligatorie la medicul psihiatru de circumscripție sub supravegherea rudelor apropiate. În prezent, inculpata Țurcan O., conform stării psihice nu are capacitatea de a-și da seama de acțiunile sale și nu poate dirija cu acțiunile sale, deci nu poate acționa cu discernământ.

Astfel, fiind rejudecată prezenta cauză penală în ordine de apel, s-a constatat că la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și

de drept, just ajungând la concluzia că Țurcan O. a comis infracțiunea prevăzută de art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal, totodată a fost încetat procesul penal în privința lui Țurcan O., *pe motivul existenței circumstanțelor care exclud pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală: persoana a săvârșit o faptă prejudiciabilă, fiind în stare de iresponsabilitate și nu este necesară aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical*, instanța de apel punând la baza concluziilor sale, raportul de expertiză judiciară nr. 602 din 23.01.2018, fără a ține cont de faptul că acesta este în contradicție cu raportul de expertiză nr. 33 sn-2015 din 15 mai 2015, efectuat în cadrul urmăririi penale.

Instanța de recurs reține că, existând divergențe în conținutul rapoartelor de expertiză, instanța de apel, nu le-a analizat și expus în decizie, nefiind apreciate respectiv, totodată instanța de apel pripit a pus la baza deciziei concluziile ultimului raport de expertiză nr. 602 din 23.01.2018, concomitent a expus în partea descriptivă a deciziei ca probă și raportul de expertiză nr. 33 sn-2015 din 15 mai 2015, fără a înlătura divergențele dintre aceste rapoarte.

Astfel, Colegiul penal lărgit atestă că din conținutul deciziei atacate (f.d. 36-47, vol. III), rezultă că instanța de apel contrar prevederilor art. 101, 414 Cod de procedură penală, a adoptat soluția în cauză, fără a lua în considerație toate probele administrate la cauza penală. Totodată, la demersul procurorului de numire a expertizei psihiatrice suplimentare în comisie, luând în considerație că, rapoartele de expertiză, conțin concluzii divergente, referitor la starea de responsabilitate a inculpatei Țurcan O., instanța de apel a emis încheierea din 12 martie 2018, prin care a respins ca nefondat demersul în cauză, neînlăturând divergențele dintre concluziile din raportul de expertiză nr. 33 sn-2015 din 15 mai 2015, prin care s-a constatat că Țurcan O. prezintă diagnosticul retard mintal ușor, fiind apreciată conform art. 23¹ Cod penal - responsabilitate redusă și raportul de expertiză judiciară nr. 602 din 23.01.2018, prin care s-a stabilit că în perioada comiterii infracțiunii Țurcan O. suferea de maladie psihică cronică: „Retardare mentală moderată cu instabilitatea emoțional - volitivă pronunțată”, conform stării, inculpata Țurcan O. nu avea capacitatea de a-și dea seama de acțiunile sale și nu putea dirija cu acțiunile sale, deci nu putea acționa cu discernământ. Comisia de experți judiciari psihiatri pledează ca inculpata Țurcan Olga să fie recunoscută iresponsabilă.

Reieșind din cele expuse, Colegiul consideră că instanța de apel nemotivat a respins demersul de a numi o expertiză psihiatrică suplimentară în comisie, nefiind înlocuite dubiile referitor la starea psihică a inculpatei Țurcan O., la momentul săvârșirii infracțiunii, încălcând astfel prevederile art. 99 alin. (1), 100 alin. (1), (3), (4); 101 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, principiul egalității armelor și principiul contradictorialității, consfințit în art. 24 alin. (3) Cod de procedură penală și care stipulează expres că, părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesual-penală cu posibilități egale pentru administrarea de probe în susținerea pozițiilor lor. Instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură.

Din considerentele expuse, Colegiul penal statuează, că decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență și contradicții în partea motivării soluției adoptate, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art.

427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul, cu încălcarea prevederilor procesuale penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

În asemenea condiții, instanța de recurs conchide de a admite recursul ordinar declarat la caz, iar decizia instanței de apel urmează a fi casată total cu remiterea cauzei în instanța de apel la rejudecare, în alt complet de judecători, pentru adoptarea unei soluții corecte.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în cererile de apel și recurs; să verifice și să aprecieze profund probele prezentate instanței în ce privește starea psihică a inculpatei, la momentul săvârșirii infracțiunii și să înlăture divergențele dintre acestea, în strictă conformitate cu cerințele legii; să le dea apreciere convenită în ansamblu, cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate; să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

13. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2018, în cauza penală privind-o pe **Turcan Olga Xxxxx** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la data de 01 august 2018.

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecător

Covalenco Elena

Judecător

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion